

Prao

Arbetsmarknadens och arbetslivets förändringar och villkor, t ex med avseende på lönebildning, arbetsmiljö och arbetsrätt - Samhällskunskap, Årskurs 7-9

Syfte

Hur kan kopplingen mellan skola och yrkesliv ska bli tydligare?

Läraren reflekterar

Praon kan ha många syften. En anledning kan vara att förbereda eleverna för kommande yrkesliv och lyfter fram olika yrken och inte begränsar valen. Skolans uppdrag är att förbereda eleverna för att leva och verka i samhället. I skolans övergripande mål och riktlinjer kan man läsa att skolan ska ge eleven kunskaper att kunna göra väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Det ställer krav på undervisningen. I kapitlet om "Skolan och världen" kan vi läsa att:

Alla som arbetar i skolan ska

- verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö, och
- bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund.

Metod och möjliga kopplingar till ämnen

Samhällskunskap – studie- och yrkesval

Montessoriskolan Elyseum i Göteborg haft miljöpraktik där vi kan följa deras arbete med hållbarhet i [denna film](#) som jag tyckte var intressant att börja med. Ämnen som berörs är arbetsmiljö och arbetsrätt, men även de olika samband som kan finnas mellan de val man gör vad gäller utbildning. Här en podd som kanske också kan fungera: [Jobba, sova, dö](#). Efter praon kan eleverna få kortskriva och problematisera olika mönster och faktorer som har betydelse för val av yrkesliv.

Svenska

I svenska kan man låta eleverna förbereda intervjufrågor och planera för att intervjua sin handledare. Dessa frågor finns i länken längst ner och de har min kollega Anna Rydberg gjort tillsammans med mig och vår studie- och yrkesvägledare Jenny Schneider. Detta underlag kan de sedan använda för att skriva en krönika eller ett reportage där eleverna får problematisera yrken idag mot förr. De kan också problematisera kön och bakgrund och resonera kring de samband som kan finnas. I inledningstexten till ämnet svenska står ju att språket främst ska användas för att utveckla identiteten, och den kan vara starkt förknippad med yrkesval och framtidstro.

Skaffa kunskaper för resonemang

På Arbetsförmedlingen finns det en hel del filmer man kan titta på inför praon för att öppna upp perspektiv för att kunna göra iakttagelser på praoplatsen som sedan redovisas i en skrivuppgift och muntlig presentation. [Filmerna heter Jobba som och finns här](#). Dessa filmer berör även innehållet i samhällskunskapen så ett samarbete kan vara en god idé. Dela i så fall upp texter, filmer, samtal och uppgifter mellan ämnena.

Förslag på diskussionsfrågor till filmerna:

- Vilka yrken som är kvinnodominerade respektive mansdominerade?
- Vilka val avgör ens yrkesval?
- Hur påverkar kunskaperna i svenska språket ens möjligheter på arbetsmarknaden?

- Kan social eller kulturell bakgrund begränsa yrkesvalen?
- Hur såg yrkesvalen ut förr i tiden? Var det vanligare med begränsningar då? Hur har förändringen möjliggjorts? Hur tror du att det ser ut om tio år?
- Hur kan jag göra för att motverka traditionella mönster?

Skrivuppgift och muntlig redovisning

Efter praon kan eleverna få skriva antingen ett reportage eller en krönika där de får problematisera kring något de reflekterat över och få oss att tänka till. Jag har valt att formulera dem som skrivuppgifterna där innehållet från läroplanen används samt att de får använda sig av de kunskaper de fått av filmerna och den egna praon i syfte att fördjupa sitt resonemang. Jag kommer att låta mina elever få läsa varandras texter och dessa kommer också att sparas för nästa års elever som ska ut på praon.

Mina elever kommer också få planera en muntlig presentation med stöd av digital teknik. Just presentationerna kommer att utgå ifrån skola och samhällsliv vilket tangerar syftet med praon väl.

Lgr22 Syfte

Utveckla kunskaper om sociala, ekonomiska, politiska, rättsliga och mediala förhållanden och strukturer i samhället. (SH)

Utveckla förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer. (SV)

Central innehåll (SH)

Arbetsmarknadens och arbetslivets förändringar och villkor, till exempel med avseende på lönebildning, arbetsmiljö och arbetsrätt.

Människors identiteter, ekonomiska resurser och möjligheter i samhället och hur dessa kan påverkas av bland annat socioekonomisk bakgrund, kön, ålder och etnicitet. Begreppen makt, rättvisa, jämlikhet och jämställdhet.

Centralt innehåll (SV)

Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare. Anpassning av språk, innehåll och disposition till syfte, mottagare och sammanhang. Talmanus samt analoga och digitala verktyg för att planera och genomföra muntliga presentationer.

Betygskriterier

Eleven visar **mycket goda** kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället. Eleven beskriver **komplexa** samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. Eleven för **välutvecklade** resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället. (SH)

Eleven skriver olika slags texter med **god** språklig variation, **väl fungerande** struktur och innehåll samt **god** anpassning till texttyp, syfte, mottagare och sammanhang. Eleven följer språkliga normer på ett **väl fungerande** sätt. (SV)

Eleven samtalar om och diskuterar varierande ämnen på ett sätt som utvecklar samtalen och diskussionerna **väl**. Eleven framför åsikter med **väl** underbyggda argument. Dessutom förbereder och genomför eleven muntliga framställningar med **väl fungerande** struktur och innehåll och **god** anpassning till syfte, mottagare och sammanhang. (SV)